Milyen kapcsolatai vannak a városnak? Nemzetközi kapcsolatok szintjén testvérvárosi kapcsolatban vagyunk Aba nagyközséggel, képviselőik itt voltak a városnapok alkalmával. Tulajdonképpen a Téka kapcsolataiból fejlődött ki a testvérvárosi viszony. A Téka néptánccsoportja, a Kaláka találkozott először az abai néptáncosokkal, köztük nagyon jó barátság alakult ki, így látogatott el a polgármester hozzánk, mi több, ebből a kezdeményezésből fejlődött ki a két megye közötti kapcsolat. Az abai küldöttséggel néhány móri óvónő is idelátogatott, úgy tűnik, ez is ígéretes kapcsolat lesz. Lényeges, hogy nem az önkormányzat vette fel a kapcsolatot, nem csupán papíron létező tetszetős szólamokból állnak testvér-települési kapcsolataink: élő, működő kapcsolatok ezek, amelyek alulról természetesen alakultak ki.

Milyen ma Szamosújváron a fiatalok helyzete?

Sajnos a városban kevés a munkahely. A külföldi befektetők segítségével talpraállított faipari kombinát a város egyik legjobban működő ipari egysége. Az elvándorlás jelensége nem kimondottan jellemző, de azért létezik. Sokan járnak külföldre dolgozni, főleg Magyarországra, nem csupán a fiatalok. Van rá példa, hogy a szülők munkát vállalnak külföldön és a gyerekek itthon élnek. Reméljük, hogy az európai uniós csatlakozással járó változások Szamosújvár életére is kedvező hatással lesznek.

*****

Új hírek! Új tagok!

Részlet egy olvasói levélből:

Kedves Júlia, elnézést kell kérnem a késői válaszért, aminek oka volt a hanyagság mellett a sűrű nyári elfoglaltság is.

Küldöm a férjem által megígért Gyergyócsomafalva monográfia I. kötetét (a II. még nem jelent meg), amely említi Nagyapám Ágoston Ágoston örmény kereskedőt és fiát Ágoston Jánost, az én Édesapámat. Több helyen is említést tesz a családról, de a 254. oldalon említi az örmény eredetet.

Édesanyám Jakabffy Janka szintén örmény. Jakabffy B. Miklós és Fejér Róza lánya.

Megkaptam az Erdélyi Örmény Gyökerek négy számát, ezúton köszönöm.

Sepsiszentgyörgy, 2004 szept. 6.

Törökné Ágoston Erzsébet

Áttanulmányoztam a kötetet és számos érdekes adatot találtam eme pontos, alapos, minden fellelhető tudnivalót magába foglaló munkában.

Az első nyilvántartott és ott megtelepedő *Ágoston* 1764 és 1848 között került Csomafalvára, több más „örménygyanús" társával, de a szerző nem mindenkit sorol fel akkor, mikor az örményekről szól. Lehet, hogy ennek oka az, hogy a Kereskedelem fejezetben találkozunk velük.

Most itt csak egy részükkel foglalkozom, ízelítőt adva jelenlétünkről az erdélyi valóságban.

A Domus Historia így vall: „ Összeírattam 48-as dicső honvédeink névsorát a még életben lévőkkel, hogy az utókor hálás tisztelettel emlékezzék meg azokról, akik a szabadságért küzdöttek.

Csomafalva 1909 máj. 17. Török Ferencz

7. Ágoston Ágoston
66. Bogdán Kristóf huszár
129. Lázár Antal tizedes

„Miután Csomafalván is örmény kereskedők telepedtek meg, a tényleges kereskedelem is gyökeret vert a faluban. Ide telepedtek a Vákár, Kristóf, Megai (ez a név máshol Mégay alakban is előfordul), Lázár és Ágoston családok. Az 1857-es összeírás már három falusi kereskedőt említ. Ágoston Ágoston bundakészítő szűcsmester volt, de apróbb szükségleti cikkeket is kezdett árulni. Fia szintén Ágoston Ágoston hihetetlen üzleti érzékkel megáldva, kiemelte a családot a szegénységből, és egészen nagyvonalú ipart és kereskedelmet folytatott. Ő építtette a már említett első gyergyói gőzfűrészt, és nem sokkal utána a híres hengermalmot, len- és kendermag olajprést, igazi főúri lakást és mellé üzlethelyiséget, stb. Állatállományáról is mindig híres volt".

Visszatérve az összeírásokra, érdekes dolgokat vehetünk észre benne. 1857-ben örménykatolikusnak vallotta magát 9 fő.

Az 1867-es összeírás csak római katolikusokat és görög katolikusokat jegyez.

A legérdekesebb az 1880-as összeírás: a falunak van 548 háza, 2687 lakosa, ebből róm. kat. 2538, gör. kat. 138, más vallású 11, magyar 2526, román 46, más nemzetiségű 4, ismeretlen anyanyelvű 111, írástudó 603.

1892-ben 1 valaki volt örménykatolikus hiten a 2824 lakosból, ahol élt 2800 magyar, 2 oláh, egyéb nyelvű 22.

Engem főleg az érdekelne, hogy kik voltak az ismeretlen anyanyelvűek, és hova tűntek el 1880 és 1892 között?

Mikor a szerző a vidék malmait veszi számba, így ír: „A legnagyobb malom, amely aztán messze földön híres lett és vonzotta az őrletni készülő gazdákat, az Ágoston János tulajdonában lévő 1904-től gőzmalom, 1924-től hengermalom. Mellette mindvégig gőzfűrész is működött. Egy 1911-ben megtartott jótékonysági táncmulatságon a „felülfizetők" neve között megtaláljuk Ágoston Ágoston, Megay Lajos és Lázár Istvánt is. Ugyancsak az ő nevükkel találkozhatunk egy német nyelvű kiadványban is, amely bankügyfeleikként sorolja fel őket 1911-12-ből (Bp. V. Nádor u. 20.), s ahol újabb adatokat nyerünk. Ágoston Ágoston, Mégay Lajos és Vákár János egyaránt vegyeskereskedőként szerepel ezen a listán.

A Tanító Egyesületek Szövetségének közgyűlésén 1907. július 16-án Ágoston József csomafalvi tanító „népiskolai fegyelmezés" címmel saját értekezését adta elő.

Az igen érdekes monográfiát végiglapozva, számtalan erdélyi örmény családnévvel találkozhatunk még. P1: A Szent Péter és Pál tiszteletére felszentelt templom építésének munkálatait a csíktaplocai Száva Kristóf örmény kereskedő vállalta fel. Vagy: 1910-ben Gyergyócsomafalva k. jegyzője Tódor János volt. Vagy: A csomafalvi bábák az anyakönyvekből név szerint is ismertek, így Csíki Rozália neve is. stb., stb.

Végezetül egy szomorú történetet idézek, amely a Csíki Lapok 1895 nov. 20-i számban jelent meg "lebukott a szekérről" cím alatt.

Domokos Antal gyergyócsomafalvi székely legény f. hó 10-én este 8 óra tájban Gyergyószentmiklósról szekéren haza akarta vinni Vákár János csomafalvi kereskedőt, ki midőn látta, hogy a legény meglehetős ittas állapotban van, maga vette kezébe a gyeplőt, mire a legény teljes erővel a lovak közé vágott, mitől a lovak megbokrosodtak. Vákár János hirtelen le tudott ugrani a szekérről, a fuvaroslegény azonban oly szerencsétlenül bukott le, hogy a kapott ütések következtében pár perc múlva meghalt. A lovak a szekérrel elszáguldottak; a haldokló legényt lámpással találták meg az alfalvi úton. Orvoshoz vitték, de nem lehetett megmenteni. Másnap megtalálták a szekér darabjait, de a lovakat nem.

B. Kovács Júlia

*****

Örmény díszítőművészet (kőben, fában, üvegben, csipkében...)

A XII. kerületi Örmény Önkormányzat kiállítása a Művelődési Központban.